

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 44/04-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. mája 2004 v senáte zloženom z predsedu Alexandra Bröstla, zo sudcu Jána Mazáka a sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej o sťažnosti Slovenského odborového zväzu slobodných povolání, Jakubovo nám. 14, Bratislava, zastúpeného advokátkou JUDr. A. D., B., vo veci porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 403/97 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Slovenského odborového zväzu slobodných povolání na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 403/97 porušené bolo .

2. Okresnému súdu Bratislava I p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 403/97 konal bez zbytočných prietáhov.

3. Slovenskému odborovému zväzu slobodných povolání p r i z n á v a finančné zadost'učinenie 50 000 Sk (slovom päťdesiat'tisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava I mu povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Slovenskému odborovému zväzu slobodných povolání úhradu trov konania n e p r i z n á v a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. februára 2004 doručená s'ťažnosť Slovenského odborového zväzu slobodných povolání, Jakubovo nám. 14, Bratislava (ďalej len „s'ťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. A. D., B., vo veci porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 403/97.

S'ťažovateľ vo svojej s'ťažnosti uviedol, že od podania žaloby 17. decembra 1997 okresnému súdu proti žalovanému Jednotnému majetkovému fondu zväzov odborových organizácii v Slovenskej republike, ktorou sa domáha určenia majetkového vypořádania, ku dňu podania s'ťažnosti ústavnému súdu nebolo vo veci nariadené žiadne pojednávanie. S'ťažovateľ na nečinnosť okresného súdu upozornil zákonnú sudkyňu listom z 2. septembra 2002 a 15. októbra 2003 podal s'ťažnosť predsedovi okresného súdu, ktorou žiadal o odstránenie priet'ahov v konaní. Napriek uvedenému však k nariadeniu pojednávania nedošlo.

S'ťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd prijal tento nález:

„Nečinnosťou Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod spisovou značkou 8 C 403/97, na návrh žalobcu: Slovenský odborový zväz slobodných povolání, proti

žalovanému: Jednotný majetkový fond zväzov odborových organizácií v Slovenskej republike došlo k porušeniu práva sťažovateľa na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov.

Okresnému súdu Bratislava I sa prikazuje, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov.

Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť sťažovateľovi nemajetkovú ujmu vo výške 100.000,- Sk, spolu s úrokom 18,6 % p. a. od 1. 1. 1998 do zaplatenia, a to do 15 dní od doručenia tohto rozhodnutia.“.

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval 24. februára 2004 a pretože nezistil dôvody na jej odmietnutie, prijal sťažnosť na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vyzval ústavný súd sťažovateľa a okresný súd, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci uskutočnilo ústne pojednávanie, a okresný súd vyzval zároveň na to, aby sa vyjadril k sťažnosti.

Sťažovateľ a okresný súd oznámili ústavnému súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci uskutočnilo ústne pojednávanie.

Okresný súd k sťažnosti uviedol nasledovné:

„Návrh na začatie konania bol doručený na Okresný súd Bratislava I dňa 17. 12. 1997. Vec bola pridelená konajúcej sudkyňi JUDr. T. K.. Úpravou zo dňa 30.4.1998 bol navrhovateľ v súlade so zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v znení noviel, vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku za návrh. Dňa 26. 6. 1998 doručil navrhovateľ súdu oznámenie o uhradení súdneho poplatku za návrh v sume 100.000,- Sk. Úpravou zo dňa 24. 9. 1998 bol v súlade s Občianskym súdnym poriadkom doručený návrh na vyjadrenie odporcovi. Dňa 12. 10. 1998 doručil odporca vyjadrenie k návrhu na začatie konania, ktoré bolo doručené navrhovateľovi dňa 30. 10. 1998. Zákonná sudkyňa úpravou zo dňa 17. 11. 1998, 29. 1. 1999, 26. 5. 1999 žiadala o pripojenie spisu sp. zn. 17 C 2/1995.

Na základe Dodatku č. 7 k Rozvrhu práce na rok 2000 bola predmetná vec pridelená na konanie a rozhodnutie JUDr. B. B., ktorá vybavovala veci v oddelení 12 C (stav

nevybavených vecí 232, z toho nerozhodnutých 178 vecí). Dňa 16. 10. 2001 sudkyňa zapožičala spis k nahliadnutiu k spisu sp. zn. 22 C 152/00. Spis bol vrátený dňa 17. 1. 2002. Dňa 24. 10. 2003 požiadala sudkyňa o pripojenie spisu sp. zn. 17 C 2/95 a o zistenie okruhu účastníkov konania vo veci vedenej pod sp. zn. 22 C 152/00.

Na základe Rozvrhu práce na rok 2004 bola vec pridelená novej zákonnej sudkyňi JUDr. I. Š., ktorá bola listom Spr. 2162/03 zo dňa 12. 2. 2004 požiadaná o pokračovanie v predmetnom konaní. Úpravou zo dňa 10. 2. 2004 požiadala sudkyňa o pripojenie spisu sp. zn. 17 C 2/95 a sp. zn. 22 C 152/00.

Z prehľadu vykonaných úkonov ako i z obsahu spisu sp. zn. 8 C 403/97 žiadam ctený Ústavný súd aby v prípade, ak dospeje k záveru, že bolo porušené ústavné právo účastníka na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zvážil, či prizná finančné zadosťučinenie a vzal uvedené skutočnosti na vedomie a nepriznal sťažovateľovi zadosťučinenie.

V prípade sťažovateľa chcem poukázať na tú skutočnosť, že na konanie súdu mal vplyv aj navrhovateľ svojím konaním (nebol uhradený súdny poplatok za návrh) a na dĺžku konania vplývalo pretrvávajúce nedostatočné personálne obsadenie Okresného súdu Bratislava I čo malo vplyv na počet sudcov, ktorí vybavovali predmetnú vec. “.

Obdobné skutočnosti zistil ústavný súd zo spisu sp. zn. 8 C 403/97 s tým, že po doručení vyjadrenia odporcu k návrhu 12. októbra 1998 doručeného navrhovateľovi 30. októbra 1998 sa po tomto dátume nachádza v spise len úradný záznam o zapožičaní spisu (15. júna 1999), súhlas so zapožičaním spisu (16. októbra 2001), ktorý bol vrátený 17. januára 2002, a záznam o prevzatí spisu novou zákonnou sudkyňou (29. januára 2004).

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd vychádza zo svojej stabilizovanej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov“ (III. ÚS 61/98), pričom k vytvoreniu stavu právnej istoty preto dochádza „až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu“ (I. ÚS 10/98). Podľa názoru ústavného súdu možno preto za konanie (postup) súdu odstraňujúce právnu neistotu účastníka konania považovať také, ktoré smeruje k právoplatnému rozhodnutiu vo veci.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 70/98, II. ÚS 74/97, II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú: 1. právna a faktická zložitosť vecí, o ktorej súd rozhoduje, 2. správanie účastníka konania a 3. postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prejednávanej veci.

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť vecí, predmetom konania je (spor o) určenie spôsobu majetkového vypořádania pri zániku členstva medzi sťažovateľom (navrhovateľom v konaní pred okresným súdom) a Jednotným majetkovým fondom zväzov odborových organizácií v Slovenskej republike. Podľa názoru ústavného súdu vec nie je právne zložitá. Čo sa týka faktickej zložitosti, v danej etape konania okresného súdu táto nezakladala dôvod na predlžovanie konania, pretože túto možno posúdiť až vtedy, keď súd urobí prvé procesné úkony smerujúce k zisteniu stavu veci, čo zatiaľ okresný súd neurobil.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa, tento postupoval aktívne (návrh na nariadenie predbežného opatrenia, žiadosť o nariadenie pojednávania vo veci) a poskytol potrebnú súčinnosť okresnému súdu primeranú aktivite tohto súdu (reagovanie na výzvu na

zaplataenie súdneho poplatku). Ústavný súd ho nehodnotí ako také správanie, ktoré by malo vplyv na celkovú dĺžku konania a spôsobilo zbytočné priet'ahy v konaní.

3. Čo sa týka postupu okresného súdu, tento po doručení návrhu 17. decembra 1997 urobil základné procesné úkony spojené so zaplataením súdneho poplatku, so zaslaním návrhu na vyjadrenie odporcovi a v roku 1997 rozhodoval o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia. Po doručení vyjadrenia odporcu k návrhu navrhovateľovi (30. októbra 1998) okresný súd neurobil vo veci žiadny procesný úkon smerujúci k meritórnemu rozhodnutiu vo veci až do podania s'ťažnosti, t. j. päť a pol roka. Podľa názoru ústavného súdu táto nečinnosť spôsobila zbytočné priet'ahy a porušenie základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o s'ťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Keďže namietané konanie nebolo do času rozhodovania ústavného súdu o s'ťažnosti ešte právoplatne skončené, ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 403/97 v ďalšom období konal bez zbytočných priet'ahov.

Keďže ústavný súd rozhodol o tom, že bolo porušené základné právo s'ťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, zaoberal sa aj žiadosťou s'ťažovateľa o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, ktoré je podľa § 56 ods. 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní

pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) náhradou nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch.

Aj keď ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní sp. zn. 8 C 403/97 konal bez zbytočných prietáhov, nepovažoval vzhľadom na okolnosti prípadu uplatnenie tejto svojej právomoci za dostatočné na to, aby sa dosiahla vo veci účinná náprava, a preto považoval za potrebné rozhodnúť aj o žiadosti sťažovateľa priznať mu primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ žiadal, aby mu bolo priznané finančné zadosťučinenie vo výške 100 000 Sk spolu s úrokom 18,6 % p. a. od 1. januára 1998 do zaplatenia z dôvodu dlhotrvajúceho stavu právnej neistoty, pretože sťažovateľ zaplatil za podanie žaloby súdny poplatok 100 000 Sk, avšak štátny orgán napriek zaplatenému súdnemu poplatku de facto neuskutočnil konanie, ktoré uskutočniť mal. Považuje preto za spravodlivé, aby mu bol tento poplatok vrátený. Ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade suma 50 000 Sk zodpovedá primeranému finančnému zadosťučineniu sťažovateľa za ujmu, ktorú utrpel.

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal ústavný súd zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je síce zmiernenie nemajetkovej ujmy, avšak nie aj prípadná náhrada škody.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o trovách konania tak, že ich nepriznal, keďže si ich sťažovateľ ani neuplatnil.

P o u č e n i e: Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. mája 2004